

Journal of
Improvement Management

Vol. 6 No. 3, Autumn 2012 (Serial 17)

Stability and Constancy of Efficiency Level in Iranian Commercial Banks: DEA Window Analysis

Ehsan Rajabi¹✉, Khadijeh Nasrollahi²

1- PhD candidate of Financial Economics, Faculty of Economics and Management, Universiti Putra Malaysia, Seri Kembangan, Malaysia.

2- Associate Professor, Faculty of Administrative Sciences and Economics, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

Abstract:

Evaluation of bank system performance in long term, optimum scale activity and stability of efficiency can be important subjects for bank managements and supervisory buddies for planning activates. This paper have investigated efficiency level of commercial banks of Iran by employing Data Analysis under constant and variable returns to scale and input oriented model in time period of 1991-2006. Input variables were labor force, fixed assets, bank deposits and ratio of branch number over number of Automatic Teller Machines (ATM). The credit facilities, investments and gross profit were output variables for bank activity in intermediary model.

Based on research findings, Melli bank and Refah Kargaran bank were more efficient than the others in both constant and variable returns to scale and better performance in allocation of production inputs and outputs. In the conditions of variable returns to scale, bank efficiency wasn't stable and consistent over the time. The pure technical efficiency has been increased by increasing in total assets but scale of activity was not optimum.

Commercial banks have activated under increasing return to scale and for achieving higher level of efficiency, the banks could upgrade scale of their activities. Also, there is significant relationship between the ratio of branches over ATM and technical efficiency. In other words, by increasing utilization of ATM in banks could lead to improve bank performance.

Keywords: Efficiency, Data Envelopment Analysis, Window Analysis, Commercial Banking System of Iran, Stability.

1. ✉Corresponding author: rajabi.ehsan63@gmail.com
2. khadijh@ase.ui.ac.ir

بهبود مدیریت

سال ششم، شماره ۳، پیاپی ۱۷، پائیز ۱۳۹۱

صفحه ۱۷۹-۲۰۲

کاربرد تحلیل پنجره ای داده ها در تحلیل پایداری و ثبات کارایی بانک های تجاری ایران

احسان رجبی^{۱*} - خدیجه نصرالله^۲

(تاریخ دریافت ۱۳۹۱/۰۴/۱۱ تاریخ پذیرش ۱۳۹۱/۰۹/۲۶)

چکیده

بررسی عملکرد سیستم بانکی در بلندمدت و بررسی نوسانات و پایداری کارایی و اینکه بانک در مقیاس بهینه فعالیت می کند، می تواند از نقطه نظر مدیران بانک ها جهت برنامه ریزی برای آینده و نهادهای نظارتی موضوع مهمی باشد. هدف این تحقیق ارزیابی عملکرد کارایی بانک های تجاری ایران از نظر ثبات و پایداری و تعیین مقیاس بهینه فعالیت هر بانک می باشد. ارزیابی کارایی بانک های ملی ایران، صادرات ایران، ملت، تجارت، سپه و رفاه کارگران با کمک روش تحلیل پوششی داده ها در چارچوب روش تحلیل پنجره ای در وضعیت بازدهی ثابت و بازدهی متغیر نسبت به مقیاس و الگو نهاده محور در دوره ۱۳۸۵-۱۳۷۰ صورت گرفته است. نیروی انسانی، دارایی های ثابت، سپرده ها و نسبت تعداد شعب به تعداد دستگاه های خودپرداز به عنوان نهاده ها و تسهیلات اعطائی و سرمایه گذاری ها و سود ناخالص به عنوان ستاده های بانک ها انتخاب شده است. بر اساس یافته های تحقیق، در هر دو وضعیت بازدهی ثابت و متغیر نسبت به مقیاس، از نظر کارایی فنی، بانک ملی ایران و بانک رفاه کارگران نسبت با سایر بانک ها در طول دوره مورد بررسی کاراتر بوده اند و عملکرد بهتری در تخصیص نهاده ها و تولید ستاده نشان می دهند. همچنین در شرایط بازدهی متغیر نسبت به مقیاس از لحاظ ثبات و پایداری کارایی این دو بانک نسبت به سایر بانک ها عملکرد بثبتات تر و پایدارتری نسبت به سایر بانک ها داشته اند، ولی در مجموع کارایی بانکهای تجاری ایران روند با ثباتی نداشته است. همچنین با توجه به قرار نگرفتن در نقطه بهینه بازدهی ثابت به مقیاس، بانک های تجاری ایران از لحاظ سطح فعالیت در سطح بهینه فعالیت نمی کنند و مقیاس عملکرد بانکها به منطقه بازدهی کاوهنده نسبت به مقیاس وارد نشده است. همچنین میانگین کارایی فنی خالص بانک های تجاری ایران با افزایش ارزش میانگین دارایی ثابت بانک افزایش می یابد.

همچنین بین نسبت تعداد شعب به خودپرداز، با سطح کارایی ارتباط معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر استفاده بیشتر دستگاه های خود پرداز در بانک ها، می تواند باعث ارتقای سطح کارایی شود.

واژگان کلیدی: کارایی، تحلیل پوششی داده ها، تحلیل پنجره ای، بانک های تجاری ایران

طبقه بندي G21 ، G19 ، G14

*- دانشجوی دکتری اقتصاد مالی، گروه اقتصاد، دانشکده اقتصاد و مدیریت، دانشگاه پوترا مالزی.
۲- عضو هیات علمی گروه اقتصاد، دانشکده علوم اداری و اقتصاد، دانشگاه اصفهان. rajabi.ehsan63@gmail.com msamkzsm@yahoo.com

۱. مقدمه

موضوع کارایی از موضوعات مهمی است که علاوه بر مدیران بانک‌ها و صاحبان سهام این موسسات، بخش نظارتی و مشتریان استفاده کننده از خدمات این بنگاه‌های مالی نیز علاقه مند به آن می‌باشند. مدیران بانک‌ها به منظور دسترسی به فعالیت در سطح نزدیک به مرز تولید و همچنین انتخاب مقیاس مناسبی برای فعالیت‌های اقتصادی شان و افزایش توانایی رقابت با رقبا، علاقه مند دستیابی به بالاترین سطح کارایی می‌باشند. در اصل مدیریت بانک‌ها همواره با توجه به شرایط حال و آینده مجبور به اصلاح و بهبود خدمات بانکی، بازاریابی، بودجه بندی، نوآوری در ارایه خدمات، رقابت با سایر بانک‌ها و در نهایت افزایش بهره وری و کارایی در میان واحدهای تحت سپرپستی خود می‌باشد. علاوه بر مدیران بانک‌ها، دستگاههای نظارتی (مانند بانک مرکزی و شورای عالی بانک‌ها) و عموم مشتریان برخوردار از خدمات این موسسات نیز به این دلیل که افزایش کارایی موجب کاهش قیمت خدمات و هزینه‌های واسطه گری و افزایش کیفیت آن می‌گردد، به تجزیه و تحلیل عملکرد سیستم بانکی علاقمندند.

در شرایط فعلی و با توجه به گستردگی شعب بانک‌ها در سراسر کشور و تاسیس موسسات مالی و اعتباری جدید، بانک‌های خصوصی و ورود بانک‌های خارجی از طریق مناطق آزاد تجاری و در نهایت خصوصی سازی بانک‌ها در ایران وضعیت بسیار نوینی به وجود آمده است که دامنه رقابت را بسیار گستردۀ و سرنوشت ساز نموده است به شکلی که بانک‌های باسابقه، با ساختارهای موجود و احتمالاً بدنه ناکارآمد نمی‌توانند در این میدان، رقابت نمایند. بنابراین، باید بررسی اساسی ای جهت مشخص شدن وضعیت ساختار شبکه بانک‌های تجاری موجودکشور انجام گیرد. به این منظور لازم است هر یک از بانک‌ها از کارایی فعالیت‌های اقتصادی خود اطلاع داشته باشند و علل کارایی و ناکارایی خود را بررسی و شناسایی نمایند. به عبارت دیگر در حال حاضر افزایش کارایی این نوع بانک‌ها به یک مسئله اصلی تبدیل شده است.

باوجود وجود ادبیات گسترده در ارتباط با کارایی بانک‌ها، یکی از نارسانی‌های ارزیابی بانک‌ها عدم توجه آنها به تغییرات و نوسانات کارایی این واحدهای اقتصادی در طول زمان و در مقایسه عملکرد با بانک‌ها از نقطه نظر ثبات با یکدیگر است. لذا به منظور اصلاح نارسانی، تحقیق حاضر قصد بر ارزیابی کارایی بانک‌های تجاری در ایران در خلال دوره ۱۳۷۰-۱۳۸۵ از لحاظ ثبات و پایداری را دارد. در این

فرآیند از روش غیرپارامتریک تحلیل پوششی داده ها با روش تحلیل پنجره ای و داده های تابلویی بهره برداری می شود.

۲. مبانی نظری تحقیق

منظور از کارایی، موفقیت بنگاه یا موسسه در تولید حداکثر ممکن ستاده از مجموعه عوامل تولید با فناوری ثابتی می باشد به طوری که تمام نهاده ها و ستاده ها به دقت اندازه گرفته شده با شد(فالر^۱، ۱۹۵۷). فالر کارایی یک بنگاه شامل سه جزء کارایی روشی^۲ (فنی)، کارایی تخصیصی^۳ (قیمت) و کارایی اقتصادی^۴ (هزینه ای) تفکیک نمود که کارایی روشی توانایی یک بنگاه را برای بدست آوردن حداکثر ستاده از مجموعه نهاده های معین با فناوری معلوم، تعریف می شود. کارایی تخصیصی، توانایی یک بنگاه برای استفاده ترکیب بهینه ای از نهاده ها با توجه به قیمت هایشان را نشان می دهد. کارایی تخصیصی، به حداقل سازی هزینه تولید با انتخاب ترکیب مناسبی از نهاده ها برای دسترسی سطح معینی از ستاده ها با توجه به مجموعه ای از قیمت های نهاده ای مربوط می شود با این فرض که، بنگاه مورد نظر از لحاظ روشی کاملاً کارا باشد. کارایی اقتصادی از حاصل ضرب کارایی فنی و کارایی تخصیصی بدست می آید. این بدین معنا است که بنگاهی که از لحاظ اقتصادی کاملاً کارا است، باید هم از لحاظ فنی و هم از لحاظ تخصیصی نیز کارا باشد.

کارایی مقیاس^۵، اندازه توسعه ای است که یک سازمان می تواند از مزایای بازدهی به مقیاس با تغییر اندازه اش به سوی مقیاس بهینه بدست آورد. اگر اندازه سازمان در کارایی آن تاثیر نداشته باشد، بازدهی به مقیاس ثابت برقرار است(کولی^۶، ۱۹۹۸).

صرفه های ناشی از مقیاس(بازدهی صعودی یا نزولی نسبت به مقیاس) و لحاظ اندازه بنگاه در کارایی را می توان در کارایی مقیاس بررسی نمود. محاسبه کارایی فنی در حالت بازدهی ثابت نسبت به مقیاس و مقایسه آن با کارایی فنی در حالت بازدهی متغیر به مقیاس، معیاری را به پژوهشگر می دهد که آیا بنگاه مورد نظر در سطح اندازه بهینه فعالیت می کند.

بدین ترتیب اگر کارایی فنی از دو روش بازدهی ثابت و بازدهی متغیر نسبت به مقیاس متفاوت باشد، حاکی از این است که بنگاه ناکارایی مقیاس دارد. در این صورت بازده صعودی یا نزولی نسبت به مقیاس وجود دارد.

1- Farrell

2- Technical efficiency

3- Allocative efficiency

4- Economic efficiency

5- Scale efficiency

6- Coelli

۱-۲ - روش های ارزیابی کارایی

روش های ارزیابی کارایی به دو دسته روش های پارامتری^۱ و روش های غیرپارامتری^۲ تقسیم می شود. در روش های پارامتری با فرض مشخص بودن شکل خاصی از تابع تولید، اقدام به برآورد تابع تولید و ضرایب مجھول تابع تولید می نمایند سپس میزان تولید حداکثری از نهاده های قابل استفاده بنگاه استخراج می شود. در مرحله بعد با داشتن مقدار تولید واقعی بنگاه و مقدار تولید فرضی بدست آمده در سطوح مختلف نهاده های به کار گرفته شده توسط بنگاه، کارایی از تقسیم تولید واقعی به میزان تولید فرضی بنگاه بدست می آید.

تابع تولید مرزی قطعی^۳ و تابع تولید مرزی تصادفی^۴ از مهمترین روش های پارامتری موجود می باشند.

روش های ناپارامتری با کمک روش های برنامه ریزی ریاضی به محاسبه کارایی نسبی بنگاه می پردازد و دیگر نیازی به برآورد تابع تولید نیست. روش تحلیل پوششی داده ها^۵ را می توان به عنوان یکی از روش های ناپارامتری معرفی نمود.

تحلیل پوششی داده ها یک روش برنامه ریزی خطی است که تابع تولید مرزی یا مرز کارایی را برآورد می کند. تابع تولید مرزی حداکثر محصولی است که از مقادیر مشخصی از عوامل تولید بدست می آید(مهرگان، ۱۳۸۳). این مرز که از اتصال نقاط عملکرد واحدها را با ترکیبی از بهترین واحدهای موجود یا واحدهای مشاهده شده بدست می آید، که نسبت محور افقی به شکل مقعر است و هیچ نقطه ای در زیر این مرز قرار نمی گیرد. در واقع فناوری مرجع متشكل از مجموعه نهاده ها و ستاده ها محدب می باشد که نقاط داده ها را با سطوح خطی می پوشاند. روش DEA نیاز به هیچ گونه فرم تابعی خاص(از جمله معادله رگرسیون یا تابع تولید یا هزینه) ندارد و علاوه بر این، یک روش غیرآماری است و هیچ گونه آزمون آماری نیز لازم ندارد. در مقابل روش های پارامتری که علاوه بر نیاز یک فرم تابعی خاص فرضی در مورد توزیع جملات خطا و یا بدست آوردن مقدار محصول نهایی را در نظر می گیرند.

در روش DEA اندازه گیری کارایی به صورت نسبی انجام می شود و هر واحد تصمیم گیرنده^۶(DMU) با بهترین واحد موجود در آن صنعت مقایسه می شود، البته هر چه تعداد واحدهای بیشتر باشد مقایسه بهتر و دقیق تر انجام می شود. این روش بیشتر در مورد واحدهای دولتی و غیرانتفاعی و یا بخش

1- Parametric methods

5- Data Envelopment Analysis (DEA)

2- Non-parametric methods

6- Decision making unit

3- Deterministic frontier production function method

4- Stochastic frontier production function

خصوصی که معمولاً اطلاعات قیمتی آنها در دسترس نیست و یا قابل اطمینان نمی باشد، کاربرد دارد(بصیری ۱۳۸۶). ولی با این حال این روش برای کلیه بنگاه های اقتصادی نیز قابل کاربرد است و هیچ محدودیتی در جهت کاربرد آن وجود ندارد.

۳. مطالعات پیشین

هادیان و عظیمی(۱۳۸۲)، در مقاله ای با عنوان محاسبه کارایی نظام بانکی ایران با استفاده از روش تحلیل پوششی داده ها با بررسی کارایی ۱۰ بانک کشور در دوره زمانی ۱۳۷۶- ۱۳۷۸ به این نتیجه رسیده است که در سه سال مذکور با فرض بازدهی متغیر نسبت به مقیاس سه بانک ملی، کشاورزی و صنعت و معدن از لحاظ فنی، تخصصی و اقتصادی کارا و بانک توسعه صادرات تنها از لحاظ فنی کارآ بوده است و در کل کارایی بانک های تخصصی نسبت به بانک های تجاری بالاتر بوده است.

ابریشمی و همکار (۱۳۸۳)، در مطالعه ای به بررسی کارایی هزینه ای بانک ملت در دوره ۱۳۷۰- ۱۳۸۲ پرداخته اند. در این تحقیق با استفاده از روش پارامتریک اقتصادسنجی و تابع هزینه مرزی تصادفی ترانسلوگ به تخمین میزان کارایی هزینه ای پرداخته شده است. با کاربرد این روش، عدم کارایی به دو جزء عدم کارایی هزینه ای و عوامل تصادفی تقسیم شده است که پس از تخمین جزء ناکارایی، ۱۰ درصد از واریانس جملات خطای الگو را به خود اختصاص داد و از سویی دیگر نسبت هزینه کل انجام شده به حداقل هزینه کل بانک به طور متوسط ۱۰.۷ است، بدین ترتیب بانک ملت در دوره فوق، تنها با هفت درصد ناکارایی هزینه ای مواجه بوده است.

عباسیان و همکار(۱۳۸۶)، در مقاله ای با عنوان " اندازه گیری بهره وری عوامل تولید بخش های اقتصادی کشور با روش تحلیل پوششی داده ها"، به برآورد مقادیر کارایی و بهره وری از طریق مقایسه نسبی بخش های اقتصادی و بر اساس مقادیر داده ها و ستاده های آنها پرداخته است. نتایج تحقیق نشان می دهد که اگرچه در مجموع روند بهره وری اقتصادی کشور با روند خفیفی افزایش یافته است لیکن عملکرد کلی بسیاری از فعالیت های اقتصادی با توجه به منابع مادی و انسانی قابل توجهی که در اختیار داشته اند قابل توجیه نمی باشد. در این زمینه بخش خدمات به دلیل گسترش دامنه فعالیت ها و خیل عظیم نیروهای شاغل، از مشکلات بیشتری رنج می برد. رشد مداوم و پویایی بخش خدمات، مشخصه عمده نظامهای اقتصادی موفق و توسعه یافته در دنیای معاصر می باشد. بنابراین بی توجهی به

مسایل و مشکلات این بخش نظیر پایین بودن بهره وری نسبی علاوه بر این که بسیاری از فرصت های رشد و توسعه اقتصادی را سلب می نماید، می تواند زمینه ساز بسیاری از مشکلات و مسایل اجتماعی، سیاسی و فرهنگی در آینده باشد.

دادگر و همکار (۱۳۸۶)، در مقاله ای با عنوان "کاربرد الگو تحلیل پوششی داده ها در ارزیابی کارایی واحدهای اقتصادی مطالعه موردنی سرپرستی های بانک تجارت" در دوره ۱۳۸۰-۱۳۸۲ با فرض اینکه وضعیت ستاده ها و نهاده های سرپرستی بانک تجارت بهینه نیست و با اصلاح ترکیب عوامل، کارایی آنها قابل افزایش است در نهایت به این نتیجه رسیده است که سرپرستی های مناطق سه، چهار و پنج تهران کارآتر و سرپرستی های قم، زنجان، آذربایجان شرقی و غربی ناکارآ می باشند و میانگین کارایی سه سال مورد نظر به ترتیب ۷/۷۹، ۷/۷۸، ۲/۴۷ درصد است.

حسین زاده بحرینی (۱۳۸۷)، در مقاله ای با عنوان "مقایسه کارایی اقتصادی بانک های خصوصی و دولتی در ایران با استفاده از روش تحلیل پوششی داده ها"، با فرض بازدهی متغیر نسبت به مقیاس به بررسی تطبیقی و محاسبه کارایی بانک های دولتی و خصوصی در ایران با دو نگرش واسطه ای با رویکرد درآمدی و نگرش واسطه ای با رویکرد ارزش افزوده پرداخته است. محاسبه کارایی با استفاده از رویکرد نخست نشان می دهد که کارایی اقتصادی بانک های دولتی بیشتر از بانک های خصوصی است که علت آن نیز پایین بودن میزان کارایی تخصیصی بانک های خصوصی به دلیل تازه تاسیس بودن و نیز دیدگاه های مدیریتی متفاوت این نوع بانک ها در استفاده از نهاده های تولید است. در نگرش دوم، کارایی اقتصادی بانک های خصوصی بیشتر از بانک های دولتی است و علت اصلی آن بالا بودن میزان کارایی فنی در این بانک ها است. در انتها پیشنهاد شده است که به منظور کارآمدتر شدن سیستم بانکی کشور، زمینه برای حضور بانک های خصوصی بیشتر فراهم شود تا عرصه رقابت میان دو گروه بانک ها، ارتقای سطح کیفیت و کارایی اقتصادی آنها امکان پذیر گردد.

وب^۱ (۲۰۰۳)، در مقاله با عنوان "بررسی سطح کارایی بانک های بزرگ تجاری انگلستان با کاربرد روش تحلیل پنجره ای داده ها در دوره ۱۹۸۲-۱۹۹۵" به این نتیجه رسیده است که میانگین ناکارایی بانک های انگلستان در سطح پایینی قرار دارد و در دوره زمانی مدنظر میانگین کارایی روند کاهشی را در همه بانک ها طی نموده است. علاوه بر آن کارایی مقیاس و کارایی خالص روشي با هم ناسازگار

بوده اند. می شود استنباط کرد که ناکارایی مقیاس بر ناکارایی خالص روشی سلط داشته است و همچنین تعداد کمتری از بانک های بزرگ علاقه به گزارش ناکارایی روشی داشته اند و در نهایت اینکه در دهه ۱۹۹۰ بانک ها با سطح دارایی بالای ۱۰۵ میلیارد پوند در بازدهی کاهنده نسبت به مقیاس فعالیت می نموده اند.

اشیمد و پارادی^۱ (۲۰۰۴) در مقاله ای با عنوان "ترکیب تحلیل پنجره ای داده ها با شاخص مالم کوئیست جهت ارزیابی تغییرات بهره وری در صنعت بانکداری کانادا" در دوره ۱۹۸۱- ۲۰۰۰ که شامل ۵ بانک بزرگ که ۹۰ درصد بازار را به خود اختصاص داده اند، پرداخته است. با توجه به اینکه با تعداد کمی واحد تصمیم گیرنده و تعداد زیادی نهاده و ستاده روبه رو بوده است با ترکیب این دو روش این سوال مطرح شد که مرز کارایی دوره های چگونه تعریف می شود. نهایتاً این نتیجه بدست می آید که در هر دو حالت شاخص مالم کوئیست پایه و تحلیل پنجره ای یک مرز کارایی دوره ای تعریف می شود. سوفیان^۲ (۲۰۰۷)، در مقاله ای با عنوان "کارایی بانکداری سنگاپور و ارتباط آن با بازدهی بورس را به کمک تحلیل پنجره ای داده ها"، اقدام به بررسی تغییرات کارایی بانک های تجاری سنگاپور در دوره ۱۹۹۳- ۲۰۰۳ نموده است. وی کارایی بانک های تجاری سنگاپور را به طور متوسط ۹۵.۴٪ برآورد نموده است که در نتیجه ۴.۶٪ نهاده ها اتلاف می شود. وی همچنین به این موضوع اشاره می کند که بانک های تجاری کوچک، بانک های بزرگتر را از لحاظ کارایی پشت سر گذاشته اند و عملکرد بهتری داشته اند. همچنین تغییرات شاخص بورس و قیمت سهام بر روی کارایی هزینه تاثیر کمی داشته است.

یانگ و چانگ^۳ (۲۰۰۸) در مقاله ای با کاربرد تحلیل پنجره ای داده ها اقدام به اندازه گیری کارایی بنگاه های مخابراتی تایوان در دوره ۲۰۰۱- ۲۰۰۵ با فرض بازدهی متغیر نسبت به مقیاس نموده است. نتایج تحقیق نشان می دهد که کارایی مقیاس در سطح بالایی قرار دارد، ولی کارایی روشی در سطح پایینی است و اثرات سیاست های دولت در خصوصی سازی تاثیر مثبتی در افزایش کارایی و قدرت رقابتی بازاری این بنگاه ها شده است.

۴. معرفی - و متغیرها

تحلیل پنجره ای : تحلیل پنجره ای داده ها بر مبنای اصل میانگین متحرک بنا نهاده شده است (یو^۴، ۱۹۹۲). و برای بررسی روند عملکرد کارایی بنگاه ها در طول یک دوره زمانی قابل استفاده است.

1- Asmild,& Paradi

2- Sufian

3- Yang& Chang

4- Yue

در این روش عملکرد هر DMU در طول زمان به گونه ای ارزیابی می شود که گویی در هر دوره زمانی دارای هویت متفاوتی می باشد. این روش کمک می کند که عملکرد هر DMU را در طول زمان ردیابی شود. از سویی دیگر، امکان تمایز بین کارایی خالص فنی و کارایی مقیاس را فراهم می آورد. همچنین این روش از آنجایی که باعث ایجاد درجه آزادی بزرگتری برای نمونه می شود، برای اندازه گیری کارایی نمونه های کوچک بسیار مناسب می باشد.

روش پنجره ای برای اولین بار توسط چارنزن تحت عنوان تحلیل پنجره ای معرفی شد. در این روش هر پنجره از بنگاه های مورد نظر در تعداد مشخصی از سال های مورد بررسی تشکیل شده است که از سال پایه شروع و به اندازه طول هر پنجره که ۳ یا ۵ سال است، ادامه می یابد. در این روش، مقادیر کارایی هر بنگاه در هر سال محاسبه و سپس میانگین کارایی محاسبه شده در این پنجره، مقدار کارایی آن بنگاه در آن پنجره نام می گیرد. با انتقال پنجره به دوره جدید (حذف سال پایه و اضافه شدن یک سال به سال انتهایی پنجره) مقادیر کارایی در پنجره جدید برای بنگاه ها قابل محاسبه است و نهایتاً روند عملکردی هر بنگاه با مقایسه مقادیر کارایی هر پنجره در طی دوره با سایر بنگاه های مورد ارزیابی و مقایسه قرار می گیرد (وب، ۲۰۰۳).

همچنین در این روش به طور ضمنی فرض می شود که هیچ تغییر روشی در هر کدام از پنجره ها وجود ندارد البته با کاهش عرض پنجره این مشکل کاهش می یابد و جهت اعتبار بخشیدن به تحلیل پنجره ای عرض پنجره باید به گونه ای انتخاب شود که چشم پوشی از تغییرات روشی منطقی باشد (اکبری، ۱۳۸۶). الگو DEA اساساً امکان مقایسه ایستا را فراهم می آورد. از این جهت بین مفهوم کارایی و مفهوم بهره وری تفاوت قائل می شوند (سنگوپتا^۱، ۱۹۹۵). مفهوم کارایی ناظر بر یک برش زمانی است و بهره وری مفهومی ناظر بر طول زمان. در سنجش کارایی می گوییم کدام بنگاه کارا عمل می کند ولی در مفهوم بهره وری می گوئیم کدام بنگاه ها در طول زمان بهره وری عوامل تولید خود را تغییر داده اند؟ در روش تحلیل پنجره ای فرض بر این است که با اغماض از روند تغییر بهره وری بنگاه ها، تلفیق بین مشاهدات سری زمانی و مقطعی با یک دوره زمانی معقول که در آن امکان تغییر در بهره وری را ناچیز فرض می کنند (معمولاً بین ۳ تا ۵ سال) وجود دارد، این تلفیق امکان گسترش مشاهدات را فراهم می آورد.

در مورد تعریف و اندازه پنجره هیچ نوع تئوری یا منطقی وجود ندارد. در اکثر پژوهش هایی که در این زمینه انجام شده است، از پنجره های ۳ تا ۵ سال استفاده شده است. اساس کار تحلیل پنجره ای میانگین متحرک^۱ است. در مقاله حاضر ۶ بنگاه مورد نظر است که عبارتند از: بانک های تجاری ایران شامل بانک ملی، صادرات، ملت، تجارت، سپه و رفاه کارگران که در طول ۱۶ سال (دوره ۱۳۸۵-۱۳۷۰) کارایی آنها را ارزیابی شود. در این روش هر پنجره تشکیل شده است از بنگاه های مورد نظر در تعداد مشخصی از سال های مورد بررسی که از سال پایه شروع و به اندازه طول پنجره که ۵ سال فرض شده است، ادامه می یابد. برای مثال پنجره ۱ شامل سال های ۱۳۷۱ و ۱۳۷۰ و... ۱۳۷۴ می باشد که این پنجره برای هر ۶ بانک معرفی شده قابل تصور است. در پنجره ۲، سال ۱۳۷۰ حذف و سال ۱۳۷۵ به پنجره اضافه می شود و به همین ترتیب این کار تا پنجره آخر که ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۵ است ادامه پیدا می کند. جدول ۱ تقسیم بندی پنجره را به خوبی نشان می دهد. از آنجایی که روش تحلیل پنجره ای یک DMU واحد تصمیم گیری) را در هر پنجره که طول آن ۵ سال است و ۶ واحد تصمیم گیری با هویتی متفاوت ارزیابی می کند، تعداد واحدهای تصمیم گیری معادل با ۳۰ واحد تصمیم گیری خواهد بود (Ashmid و همکار، ۲۰۰۴).

بر اساس تحقیق های وب، سوفیان و اکبری، برای الگو سازی، N واحد تصمیم گیری در نظر گرفته می شود ($n=1,2,3,\dots,N$) که در T زمان و تعداد سالهای مورد نظر ($t=1,2,3,\dots,T$) مشاهده می شوند و همگی دارای تعداد I ورودی و S خروجی همگن می باشند. در نتیجه $T \times N$ مشاهده وجود را نشان می دهد و هر مشاهده n (واحد تصمیم گیری) در دوره t، دارای یک بردار ورودی I بعدی پنجره ای که در زمان K، ($1 \leq K \leq T$) و با طول W، ($W \leq T-K$) شروع می شود با K_w نشان داده می شود و دارای $N \times W$ عضو می باشد. ماتریس ورودی تحلیل پنجره ای به صورت زیر است:

$$X_{k_w} = (x_k^1, x_k^2, \dots, x_k^N, x_{k+1}^1, x_{k+1}^2, \dots, x_{k+1}^N, \dots, x_{k+w}^1, x_{k+w}^2, \dots, x_{k+w}^N),$$

ماتریس خروجی آن به صورت زیر می باشد:

$$Y_{k_w} = (y_k^1, y_k^2, \dots, y_k^N, y_{k+1}^1, y_{k+1}^2, \dots, y_{k+1}^N, \dots, y_{k+w}^1, y_{k+w}^2, \dots, y_{k+w}^N)$$

1- Moving average

2- Ashmid

الگو روش تحلیل پنجره ای DEA در حالت وروی محور برای DMU_t تحت فرض بازدهی ثابت نسبت به مقیاس به صورت زیر است:

$$\begin{aligned} \theta'_{k_w t} &= \min_{\theta, \lambda} \theta \\ \text{s.t.} & \\ &- X_{k_w} \lambda + \theta x'_t \geq 0 \\ &Y_{k_w} \lambda - y'_t \geq 0 \\ &\lambda_n \geq 0 \quad (n = 1, \dots, N \times w) \end{aligned} \quad (1)$$

برای اندازه گیری کارایی در شرایط بازدهی متغیر نسبت به مقیاس (الگو BCC) قید $N/\lambda = 1$ ، به محدودیت های الگو اضافه خواهد شد. الگو بازدهی متغیر نسبت به مقیاس تحلیل پنجره ای با روش نهاده محور به صورت زیر می باشد:

$$\begin{aligned} \theta'_{k_w t} &= \min_{\theta, \lambda} \theta \\ \text{s.t.} & \\ &- X_{k_w} \lambda + \theta x'_t \geq 0 \\ &Y_{k_w} \lambda - y'_t \geq 0 \\ &\lambda_n \geq 0 \quad (n = 1, \dots, N \times w) \\ &N/\lambda = 1 \end{aligned} \quad (2)$$

به طوری که $N/\lambda = 1$ یک بردار $N \times 1$ از یک است. این روش یک روشی محاسبه از سطوح متقاطع را تشکیل می دهد که نقاط داده ها فشرده تر از روشی مخروطی CRS است. به عبارت دیگر $N/\lambda = 1$ مجموع λ ها می باشد. بدین ترتیب الگو فوق در شرایط بازدهی متغیر نسبت به مقیاس با روش نهاده محور الگو اصلی این مقاله است و مقادیر کارایی در هر پنجره با کمک این الگو بدست می آید.

جهت تشخیص ماهیت بازدهی نسبت به مقیاس برای یک بنگاه خاص با مقایسه مقدار کارایی فنی در حالت بازدهی غیرصعودی نسبت به مقیاس (یعنی حل الگو با فرض $N/\lambda \leq 1$) با مقدار کارایی فنی بازده متغیر نسبت به مقیاس (یعنی حل الگو با فرض $N/\lambda = 1$) تعیین می شود. بدین ترتیب اگر این دو مقدار کارایی فنی با هم مساوی شوند آنگاه بنگاه در شرایط بازدهی نزولی نسبت به مقیاس فعالیت می کند در غیر این صورت بنگاه با بازدهی صعودی نسبت به مقیاس مواجه است. برای بازدهی ثابت نسبت به

مقیاس کارایی حاصل از الگوی BCC و الگوی CCR با هم مساوی خواهند بود.

جدول شماره ۱۵- تقسیم بندی پنجره ها

منبع : یافته های تحقیق

این تحقیق با توجه به اینکه، با هدف ارزیابی عملکرد کارایی سیستم بانکی انجام می شود و از آنجایی که سهم قابل توجهی از فعالیت بانکی سطح کشور در اختیار بانک های تجاری می باشد و به دلیل همگن بودن نهاده ها و ستاده ها (تجاری بودن بانک ها) وضعیت کارایی بانکی های تجاری دولتی را که شامل بانک های ملی ایران، صادرات ایران، ملت، تجارت، سپه و رفاه کارگران را در طول دوره ۱۳۷۰-۱۳۸۵ موردن بررسی قرار می دهد. نهاده ها و ستاده ها با رویکرد واسطه گری مالی^۱، که در این روش بانک به عنوان یک واسطه ارائه کننده خدمات مالی نگریسته می شود، انتخاب شده اند که نهاده ها مورد استفاده عبارتند از ۱- تعداد کل کارکنان بانک، ۲- حجم کلیه سپرده های جذب شده توسط بانک، ۳- میزان دارایی ثابت پس از کسر استهلاک، ۴- نسبت تعداد شعب هر بانک به تعداد ماشین های خودپرداز در هر دوره مالی که از حاصل تقسیم تعداد شعب فعلی در پایان هر سال بانک به تعداد دستگاه های خودپرداز^۲ (ATM) همان سال بدست می آید. ستاده ها شامل ۱- حجم وام ها، تسهیلات و سرمایه گذاری

- 1- Intermediator
- 2- Automatic Teller Machine

بانک که در قالب عقود اسلامی، ۲- میزان سود ناخالص بانک است. مقادیر متغیرهای نهاده ای و ستاده ای مورد استفاده از گزارش های عملکرد و صورت های مالی سالیانه بانک که در انتهای هر سال مالی به تصویب مجمع عمومی هر بانک می رسد، استخراج می شود. شایان ذکر است این تحقیق متغیرهایی از جمله نسبت های مالی ، رضایت مشتریان (فارغ از حجم سپرده های جذب شده) و... را مدنظر نگرفته است و در واقع برخی از متغیر ها در تحلیل در نظر گرفته نشده اند.

۵. تجزیه و تحلیل داده ها

محاسبه کارایی فنی^۱ در حالت بازدهی ثابت نسبت به مقیاس و مقایسه آن با کارایی فنی استخراج شده از حالت بازدهی متغیر به مقیاس، معیاری را به پژوهشگر می دهد که آیا بنگاه مورد نظر در طول دوره بلندمدت در شرایط مقیاس بهینه، فعالیت می کند یا خیر. به عبارت دیگر می توان اثر صرفه های ناشی از مقیاس (بازدهی صعودی، نزولی یا ثابت نسبت به مقیاس) و لحاظ اندازه بنگاه در کارایی را در کارایی مقیاس بررسی نمود. همچنین در الگو CCR بر مبنای بازدهی ثابت (یعنی فرض اینکه بانک در مقیاس بهینه فعالیت می کند) اقدام به محاسبه کارایی می شود. این در حالی است که الگو BCC این محدودیت و فرض را ندارد و این فرصت را فراهم می آورد که در شرایط بلندمدت، بانک ها می توانند به نوع بازدهی نسبت به مقیاس و مقیاس بهینه فعالیت تشخیص دهند. ضمن اینکه این الگو BCC امکان بررسی اثر تغییر مقیاس (تغییر میزان دارایی های ثابت) را روی کارایی فراهم می آورد که الگو بازدهی ثابت این امکان وجود ندارد.

به عبارت دیگر فرض بازدهی ثابت نسبت به مقیاس تنها در صورتی قابل اعمال است که بنگاهها در مقیاس بهینه عمل نمایند(متناظر با قسمت مسطح منحنی هزینه متوسط بلندمدت). مسائل متفاوتی از قبیل اثرات رقابتی، محدودیت ها و ... موجب می شوند بنگاه در مقیاس بهینه عمل ننماید.. استفاده از الگو VRS^۲ این امکان را می دهد که محاسبه کارایی فنی به دور از تاثیرات کارایی مقیاس انجام شود. در نتیجه ابتدا تحت شرایط بازدهی ثابت نسبت به مقیاس (سناریوی اول) مقادیر کارایی فنی محاسبه و مورد تحلیل قرار می گیرد و در ادامه در سناریوی دوم تحت شرایط بازدهی متغیر نسبت به مقیاس مقادیر کارایی فنی خالص^۳ و وضعیت بازدهی نسبت به مقیاس در طول دوره بلندمدت را با روش تحلیل پنجره ای محاسبه شد که می توان نتایج را در جداول شماره ۱، ۲، ۳ و ۴ پیوست مقاله مشاهده نمود.

۱- جهت محاسبات و حل الگوی مورد استفاده برای اندازه گیری کارایی در قالب روش تحلیل پنجره ای داده ها از نرم افزار- DEA-Solver فعال است، استفاده شده است. که در Excel 2003 Pro

2- Variable Return to Scale
3- Pure technical efficiency

۵- الگو بازدهی ثابت نسبت به مقیاس

همان طور که گفته شد تحلیل پنجره ای داده ها امکان تحلیل عملکرد بنگاه ها را در شرایط پویا فراهم می سازد و امکان مشاهده روند تغییر کارایی بانک های تجاری ایران در طول زمان را فراهم می آورد. جدول ۱ (پیوست مقاله) نتایج حاصل حل الگو تحلیل پنجره ای در شرایط بازدهی ثابت نسبت به مقیاس را برای بانک ها نشان می دهد که در این جدول سطرهای معرف پنجره ها (دوره زمانی ۵ سال) و ستون های معرف سال های مورد بررسی می باشد.

با توجه به جدول ۱ برای هر سال و هر واحد تصمیم گیری بین ۱ تا ۴ مقدار کارایی فنی محاسبه شده است و بانک ملی ایران، رفاه کارگران در اکثر سال های دوره مورد بررسی کارا بوده اند و در کل هیچ از بانک ها در تمامی سال ها کارا نبوده اند.

شكل ۱ نشان دهنده مقادیر میانگین کارایی هر یک از بانک های تجاری در تمامی ۱۲ پنجره می باشد. بانک ملی ایران در مقایسه با سایر بانک های تجاری مقادیر میانگین کارایی اش به نسبت بیشتر بوده است و این موضوع را جدول ۱ نیز تأیید می نماید. در این جدول میانگین کارایی بانک ملی ایران در تمامی سال ها و پنجره ها برابر ۰/۹۱۳ می باشد.

بانک رفاه کارگران بعد از بانک ملی ایران دارای میانگین کارایی بالاتر در هر یک از پنجره ها در مقایسه با دیگر بانک ها است و طبق جدول ۱ در الگو CCR، میانگین کارایی اش ۰/۸۰۹ می باشد.

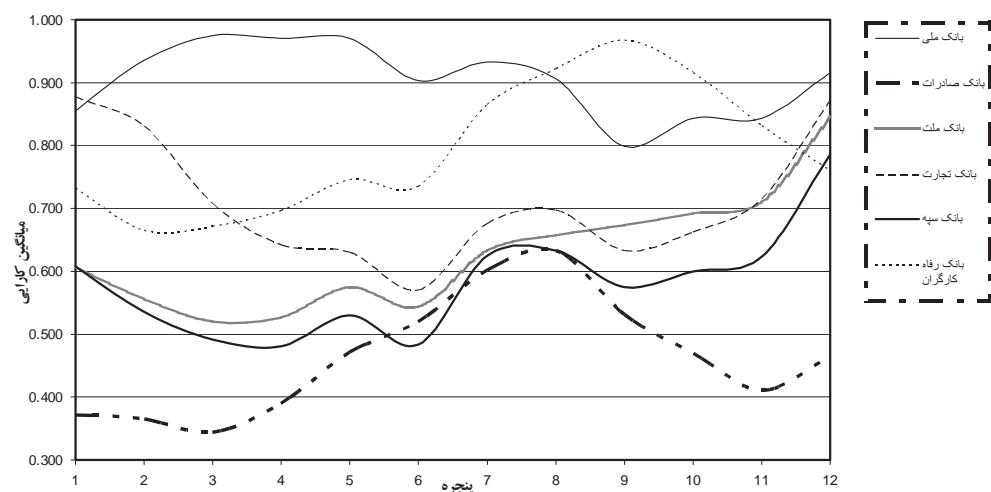
بانک صادرات ایران ضعیف ترین عملکرد را از لحاظ کارایی در مقایسه با سایر بانک های تجاری از خود نشان می دهد به این صورت که شکل مربوط به آن در تمامی سطوح از مقادیر کارایی بانک ها در تمامی پنجره ها کمتر است و طبق جدول ۱ میانگین کارایی اش ۰/۵۰۴ می باشد.

نژولی بودن روند میانگین کارایی بانک های سپه تجارت ملت و رفاه کارگران در طول ۶ پنجره اول نکته دیگری است که از شکل ۱ می توان استنباط نمود. این در حالی است عملکرد بانک ملی و صادرات ایران عکس مطلب فوق است و تقریباً روند صعودی را در ۶ پنجره اول طی نموده اند.

در پنجره های ۷ و ۸ و ۹ یعنی سال های ۱۳۷۶ الی ۱۳۸۲ روند کارایی بانک ها باثبات نبوده است و در این فاصله نمودار هر یک به قله تبدیل شده است. ولی در ادامه از پنجره ۹ تا ۱۲ کارایی بانک های روند مشخصی را در پیش گرفته است و بانک های ملی، سپه، ملت، رفاه کارگران روندی صعودی یعنی

بهبود کارایی را تجربه نموده اند ولی کارایی بانک های تجارت و صادرات ایران تضعیف شده است. جهت بررسی روند تغییرات کارایی فنی هر یک از بانک های طی دوره ۱۳۷۰-۱۳۸۵ از شاخص های واریانس MDW، GD، GDW و GDY که در جدول ۱ هر یک ارائه شده اند، استفاده می شود. شاخص GD^1 بزرگترین اختلاف بین سطوح مختلف کارایی را در تمامی سال ها و پنجره ها نشان می دهد.

شاخص GDY^2 ابتدا مقادیر اختلاف کارایی های استخراج شده را در هر یک از سال های مورد بررسی محاسبه می نماید و سپس بزرگترین اختلاف را به عنوان مقدار این شاخص برای هر بانک ارائه می شود. شاخص GDW^3 ابتدا مقادیر اختلاف کارایی را در هر یک از پنجره ها محاسبه و سپس بزرگترین آن را به عنوان مقدار این شاخص ارائه می کند.

شکل شماره ۱۵- سطوح میانگین کارایی فنی بانک های تجاری در دوره ۱۳۷۰-۱۳۸۵

منبع: یافته های تحقیق

1- Great Difference
2- Great Difference in Year
3- Great Difference in Windows

**جدول شماره ۱- مقادیر میانگین، واریانس و شاخص های تغییرات کارایی فنی بانکهای تجاری ایران
(CCR درالگوی)**

بانک ها	Mean	Variance	GD	GDW	GDY	MDW
بانک ملی ایران	.۹۱۳	.۰۱۸	.۴۲۲	.۴۲۲	.۴۲۲	.۲۸۰
بانک رفاه کارگران	.۸۰۹	.۰۳۶	.۵۵۴	.۵۵۴	.۲۷۶	.۳۸۱
بانک تجارت	.۷۲۰	.۰۰۴۱	.۶۵۵	.۶۵۵	.۶۵۵	.۴۹۴
بانک ملت	.۶۶۴	.۰۰۵۶	.۷۲۶	.۷۲۶	.۷۲۶	.۵۰۸
بانک سپه	.۶۱۰	.۰۰۴۱	.۷۵۰	.۷۵۷	.۷۵۰	.۴۸۹
بانک صادرات ایران	.۵۰۴	.۰۰۵۹	.۷۵۳	.۷۵۳	.۳۷۲	.۵۱۵

شاخص MDW^۱ ابتدا از بین مقادیر اختلاف کارایی در هر یک از پنجره ها بزرگترین را انتخاب می کند و سپس میانگین این مقادیر را به عنوان این شاخص برای هر یک از بنگاه ها ارائه می دهد. هر یک از ۵ شاخص استفاده شده ، می توانند روند و شدت تغییرات کارایی را در درون سال ها و پنجره ها نشان دهند.

طبق جدول ۱ بانک ملی بر اساس سه شاخص GD, GDW, MDW کمترین میزان را در مقایسه با سایر بانکها داشته است به گونه ای بیشترین میزان اختلاف کارایی در هر پنجره اش (GDW) به میزان ۰.۴۲۲ و بیشترین میزان اختلاف کارایی در تمام سالها و پنجره ها ۰/۴۲۲ (GD) می باشد. شاخص MDW نیز مقدار ۰/۲۸۰ را به خود اختصاص داده است و به این معنا است که در هر پنجره کارایی به طور میانگین حداقل به میزان ۰/۲۸۰ تغییر نموده است. واریانس کارایی برای بانک ملی در دوره مذکور ۰/۱۸ می باشد که کمترین میزان را در میان بانک ها می باشد.

این در حالی است شاخص (GDY) که نشان دهنده حداقل اختلاف کارایی در سالها است، برای بانک رفاه کارگران به میزان ۰/۲۷۶ بوده است که در مقایسه با سایر بانکها و بانک ملی بهتر است و این موضوع بیانگر این است بانک رفاه در مقایسه با بانک ملی از ثبات بیشتری در میزان کارایی هر سال برخوردار بوده است.

از سوی دیگر بانک صادرات بر اساس شاخص های مطرح شده در جدول ۱ ضعیف ترین عملکرد را از لحاظ ثبات کارایی طی دوره ۱۳۸۵-۱۳۷۰ داشته است بطوری که واریانس مقادیر کارایی آن ۰/۰۵۹

است که از تمامی واریانس‌های کارایی سایر بانکها بیشتر بوده و شاخص‌های GD, MDW, MDW به ترتیب برابر $515/0$, $753/0$ و $753/0$ می‌باشد. عبارت دیگر مقادیر کارایی چه در هر پنجره و چه در تمامی سالها و پنجره‌ها دارای بیشترین میزان اختلاف در مقایسه با سایر بانکها است و کارایی آن روند با ثباتی نداشته است.

نهایتاً کارایی بانک‌های تجاری ایران در شرایط بازدهی ثابت نسبت به مقیاس در طول ۱۲ پنجره (دوره ۱۳۷۰-۱۳۸۵) روند با ثباتی نداشته است به این صورت که در بهترین حالت (عملکرد بانک ملی) در هر پنجره به طور میانگین کارایی (شاخص MDW) به میزان $28/0$ نوسان را نشان می‌دهد و در بدترین حالت، کارایی بانک صادرات در طول پنجره‌ها به میزان $15/51$ نوسان را نشان می‌دهد. همچنین شدت نوسانات کارایی در پنجره‌ها بگونه‌ای بوده است که شاخص بیشترین اختلاف کارایی در پنجره‌ها (GDW) برای بانکها در محدوده $22/4$ الی $37/13$ قرار دارد که این خود نشانگر وضعیت ناپایداری کارایی در بانک‌های تجاری ایران می‌باشد.

۲-۵- الگوی بازدهی متغیر نسبت به مقیاس

در سناریوی دوم جهت تحلیل روند کارایی در پنجره‌ها طی چند سال جدول ۲ (پیوست مقاله) استخراج شده است که سطرهای نشان دهنده پنجره‌ها و ستون‌ها نشان دهنده سال‌ها می‌باشد که با مشاهده آن مشخص گردد که هیچیکدام از بانک‌ها کاملاً کارا نیستند و بانک‌های ملی و رفاه کارگران در مقایسه با سایر بانک‌ها طی سال‌های بیشتری، کارا بوده اند و کارایی ۱ را کسب نموده اند. جهت بررسی روند تغییرات کارایی فنی هر یک از بانک‌های طی دوره ۱۳۷۰-۱۳۸۵ از شاخص‌های واریانس MDW, GDW و GDY که در جدول ۲ ارائه شده اند، استفاده می‌شود.

در سناریوی بازدهی متغیر نسبت به مقیاس، بین بانک‌های تجاری، بانک رفاه در تمام شاخص‌های ارائه شده در جدول ۲ وضعیت بهتری نسبت به سایر بانک‌های تجاری را دارا می‌باشد. برای بانک رفاه، واریانس کارایی در تمامی پنجره‌ها و سال‌ها، $3/000$ می‌باشد که نزدیک به صفر است. شاخص‌های GD, GDW, GDY برابر $5/10$ می‌باشد، یعنی بیشترین میزان تغییر کارایی در طول پنجره‌ها و بیشترین میزان تغییر کارایی یک سال برابر $5/10$ است. در مورد شاخص MDW میانگین

حداکثر اختلافات کارایی در پنجره های بانک رفاه به میزان ۰/۲۰۸ تغییر کرده است. در نتیجه بانک رفاه کارگران روند تقریباً با ثبات و کم نوسانی را در شرایط بازدهی متغیر نسبت به مقیاس در دوره ۱۳۸۵- ۱۳۷۰ طی نموده است. این در حالی است که بانک صادرات در میان ۶ بانک تجاری ایران در سه شاخص واریانس، GD، GDW بدترین وضعیت را داشته و بانک ملت در شاخص MDW، GDY نامطلوب ترین عملکرد را داشته است.

جدول شماره ۲- مقادیر میانگین، واریانس و شاخص های تغییرات کارایی بانک های تجاری ایران (الگوی BCC)

نام بانک	Mean	Variance	GD	GDW	GDY	MDW
بانک رفاه کارگران	۰,۹۹۳	۰,۰۰۰۳	۰,۱۰۵	۰,۱۰۵	۰,۱۰۵	۰,۰۲۸
بانک ملی ایران	۰,۹۳۷	۰,۰۱۱	۰,۳۵۳	۰,۳۵۳	۰,۳۵۳	۰,۲۱۸
بانک تجارت	۰,۷۹۵	۰,۰۲۹	۰,۵۰۷	۰,۵۰۷	۰,۴۸۹	۰,۴۰۸
بانک ملت	۰,۷۲۶	۰,۰۴۳	۰,۵۹۸	۰,۵۴۴	۰,۵۱۸	۰,۴۶۲
بانک سپه	۰,۷۲۵	۰,۰۳۲	۰,۵۳۷	۰,۵۳۷	۰,۴۶۹	۰,۳۷۹
بانک صادرات ایران	۰,۵۹۵	۰,۰۵۵	۰,۷۰۰	۰,۷۰۰	۰,۳۹۴	۰,۴۲۱

منبع : یافته های تحقیق

جهت رتبه بندی بانک های تجاری در سناریوی دوم از میانگین کارایی فنی خالص در تمامی پنجره ها و سال های استفاده شده است و بر اساس جدول ۲ بانک رفاه کارگران با داشتن میانگین کارایی فنی خالص ۰/۹۹۳ بهترین میانگین کارایی را داشته است و بعد از آن بانک ملی ایران با میانگین کارایی ۰/۹۳۷ رتبه دوم را کسب نموده است و به ترتیب بانک های تجارت ملت ، سپه و صادرات ایران رتبه های بعدی را به خود اختصاص داده اند.

۳-۵ - مقیاس بھینه فعالیت بانک های تجاری ایران

همان طور که مشاهده شد، کارایی در شرایط بازدهی متغیر نسبت به مقیاس محاسبه شد. در شرایط بازدهی فزاینده نسبت به مقیاس صرفه های اقتصادی ناشی از مقیاس فعالیت موجب تولید ستاده ای بیشتر از یک درصد، به ازای یک درصد افزایش در نهاده ها می شود و در شرایط بازدهی کاهنده نسبت

به مقیاس، درصد تغییر در ستاده‌ها کمتر از درصد تغییر در نهاده‌ها می‌باشد. در شرایط بازدهی ثابت نسبت به مقیاس که بین دو حالت فوق است، بنگاه از صرفه‌های ناشی از مقیاس استفاده حداکثری را نموده و وارد ناحیه بازدهی کاهنده نسبت به مقیاس نشده است. در شرایط بازدهی ثابت نسبت به مقیاس، به ازای یک درصد افزایش در نهاده‌ها به همان میزان ستاده‌ها هم افزایش می‌یابد.

اگر برای بنگاهی مقادیر کارایی فنی حاصل دو الگوی CCR و BCC متفاوت باشد، آن بنگاه ناکارایی مقیاس دارد. به عبارت دیگر در مقیاس بهینه فعالیت ننموده است. به طور کلی واحدهایی که دارای بازدهی فزاینده نسبت به مقیاس هستند، با افزایش مقیاس و آن‌هایی که دارای بازدهی کاهنده نسبت به مقیاس هستند با کاهش مقیاس، کارایی آنها افزایش می‌یابد و اگر بازدهی ثابت نسبت به مقیاس باشد، با افزایش یا کاهش مقیاس مقدار کارایی تغییر نمی‌کند. در نتیجه هر بانک برای رسیدن به مقیاس بهینه می‌تواند با توجه به نوع بازدهی تعیین شده اقدام به تغییر مقیاس نماید.

جهت ارزیابی مقیاس بهینه فعالیت بانک‌های تجاری ایران جدول ۳ متن از جدول ۴ پیوست مقاله استخراج شده است که وضعیت عملکرد هر یک از بانک‌های تجاری ایران را در سه وضعیت بازدهی ثابت، بازدهی فزاینده و بازدهی کاهنده نسبت به مقیاس در سال‌های دوره ۱۳۷۰-۱۳۸۵ نشان می‌دهد. کارکرد بانک ملی ایران تنها در دو سطح بازدهی ثابت و فزاینده نسبت به مقیاس قرار دارد. ۷۵ درصد سطوح کارایی محاسبه شده در الگو تحلیل پنجره‌ای برای بانک ملی در وضعیت بازدهی فزاینده نسبت به مقیاس و ۲۵ درصد مربوط به سطح بازدهی ثابت نسبت به مقیاس است. عملکرد از سال ۱۳۸۲ به بعد بانک ملی اصلاح و در شرایط بازدهی ثابت نسبت به مقیاس که مقیاس بهینه‌ای است، فعالیت داشته است.

بانک صادرات ایران در طول دوره مورد بررسی سه وضعیت بازدهی ثابت، فزاینده و کاهنده نسبت به مقیاس را در دوره ۱۳۷۰-۱۳۸۵ تجربه کرده است. ۵۷ درصد موارد در شرایط بازدهی فزاینده نسبت به مقیاس و در ۳۷ درصد موارد بازدهی ثابت نسبت به مقیاس و تنها در ۷ درصد سطوح کارایی در شرایط بازدهی کاهنده فعالیت نموده است. به نظر می‌رسد بانک صادرات در مقیاس بهینه فعالیت نمی‌کند. بانک رفاه کارگران اکثراً (۶۰ درصد) بازدهی فزاینده نسبت به مقیاس فعالیت و ۴۰ درصد مابقی را در شرایط مقیاس ثابت داشته و در نتیجه بانک رفاه از مقیاس بهینه فاصله داشته است.

در مجموع همان طور که در جدول ۳ مشاهده می شود، مقیاس عملکرد بانک اغلب (بالای ۵۷ درصد) در شرایط بازدهی فزاینده نسبت به مقیاس می باشد و این بدین معنا است که به ازای یک درصد افزایش در نهاده ها، بنگاه یا به همان میزان یا بیشتری از ستاده ها مواجه می شود که می تواند به عنوان یک مزیت جهت گسترش مقیاس بانک های تجاری باشد و بنگاه های هنوز به شرایط بازدهی کاهنده نسبت به مقیاس وارد نشده اند. در نتیجه به نظر می رسد وضعیت مقیاس عملکرد بانک های تجاری ایران بهینه نمی باشد.

جدول شماره ۳- شرایط بازدهی نسبت به مقیاس بانک های تجاری ایران در دوره ۱۳۸۵-۱۳۷۰

بازدهی نسبت به مقیاس	بانک های تجاری ایران						
	بانک ملی ایران	بانک صادرات ایران	بانک ملت	بانک تجارت	بانک سپه	بانک رفاه کارگران	
بازدهی فزاینده نسبت به مقیاس (Increasing)	۰,۷۵	۰,۵۷	۰,۶۳	۰,۵۷	۰,۷۸	۰,۶۰	
بازدهی ثابت نسبت به مقیاس (Constant)	۰,۲۵	۰,۳۷	۰,۳۰	۰,۴۰	۰,۳۲	۰,۴۰	
بازدهی کاهنده نسبت به مقیاس (Decreasing)	۰	۰,۰۷	۰,۰۷	۰,۰۳	۰	۰,۰۰	

منبع: یافته های تحقیق

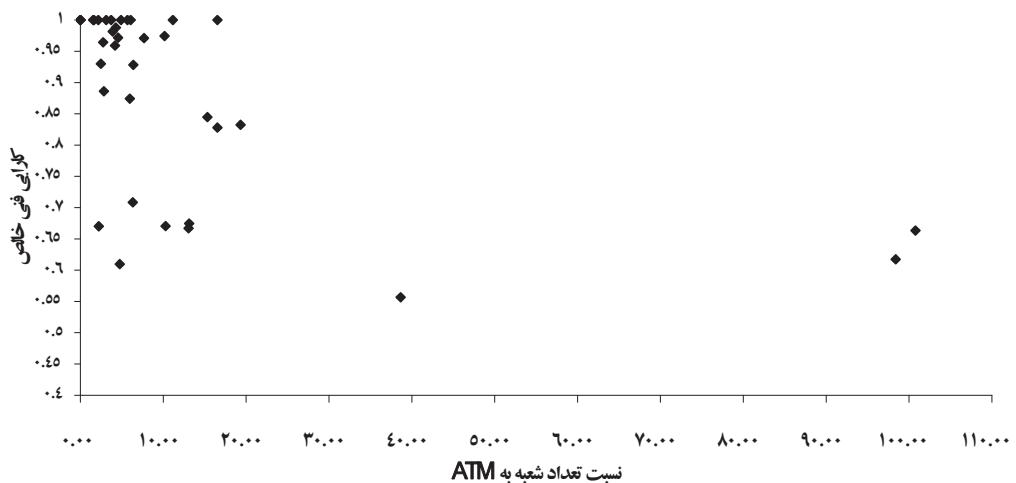
۴-۵ - ارتباط سطح کارایی فنی و تعداد دستگاههای خودپرداز

استفاده از دستگاه های خودپرداز جهت خدمات دهی سریع تر و جدیدتر بانکی می تواند در کارایی یک بانک تاثیرگذار باشد. شکل ۳ مبین مقایسه نسبت تعداد شعب به تعداد دستگاه خودپرداز در محور افقی و میانگین کارایی فنی خالص حاصل از الگوی BCC برای تمام بانک های تجاری در محور عمودی می باشد. دلیل اینکه این نسبت بدین صورت انتخاب شده است این است که از لحاظ شاخص های فعالیت بانکی متغیری قابل کاربرد و دارای معنای خارجی است به عبارت دیگر مثلاً عدد ۲ این نسبت به این معنا است که به ازای هر ۲ شعبه یک دستگاه خودپرداز وجود دارد.

از آنجایی که با تصویب قانون عدم افتتاح شعبه جدید برای بانک های دولتی، تعداد شعب بانک در

۵ سال آخر دوره ۱۳۷۰-۱۳۸۵ تقریباً ثابت بوده است و هرچه نسبت تعداد شعب به تعداد دستگاه خودپرداز کوچک تر باشد به معنای این است که بانک ها از تعداد دستگاه خودپرداز بیشتری جهت خدمات دهی بانکی استفاده نموده اند. تقریباً ۶۳ درصد از سطح کارایی بانک ها، مقدار بالای ۸۵٪ و نسبت تعداد شعب به دستگاه خودپرداز مربوط به آنها کمتر از ۷ بوده است. مشاهدات نشان دهنده این است که مقادیر کوچک نسبت تعداد شعب به خودپرداز، با سطح بالای کارایی همراه می باشد به عبارت دیگر از استفاده بیشتر دستگاه های خود پرداز در بانک ها، می تواند باعث بالا رفتن سطح کارایی شود.

البته در مقادیر کوچک این نسبت، سطح کارایی تعداد محدودی از بانک ها پائین بوده است که احتمالاً ناشی از تاثیر سایر عوامل موثر در کارایی می باشد.

شکل شماره ۳- مقایسه کارایی فنی خالص و نسبت تعداد شعب به دستگاه های خودپرداز بانک های تجاری ایران

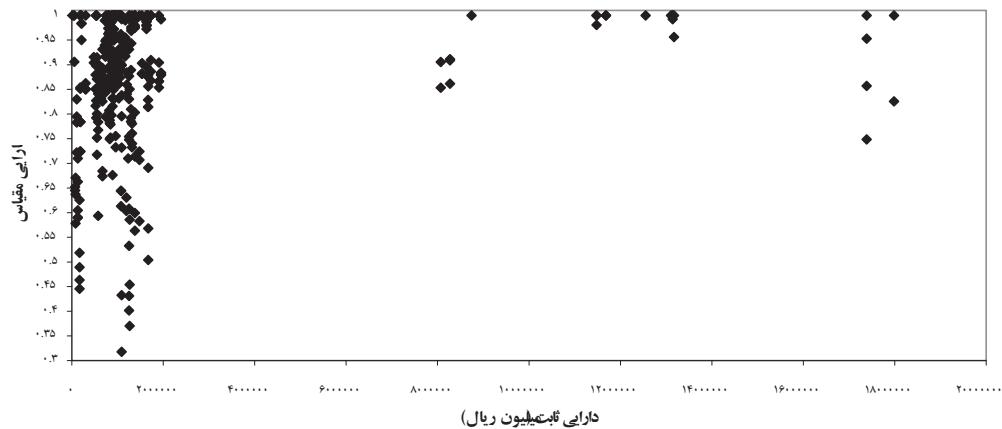
منبع: یافته های تحقیق

۵-۵- ارتباط کارایی مقیاس و سطح دارایی های بانک ها

شکل ۴ ارتباط کارایی مقیاس(محور عمودی) و سطح دارایی های ثابت(محور افقی) بانکهای تجاری

ایران را نشان می دهد. با مشاهده شکل ۴، ۵۷ درصد از کل سطوح کارایی مقیاس بانک ها، در سطح دارایی ثابت کمتر از ۲۰۰۰۰۰۰ میلیون ریال و کارایی بالای ۸۰٪ داشته اند و تعداد کمی از بانک با سطح دارایی پایین (کمتر از ۲۰۰۰۰۰۰ میلیون ریال)، کارایی مقیاس پائینی دارند که ۳۲٪ کل مشاهدات را شامل می شوند. همچنین تنها ۱۱٪ مشاهدات مربوط به سطوح کارایی بالا و دارایی های ثابت بالای ۸۰۰۰۰۰۰ میلیون ریال می باشد.

در کل می توان نتیجه گرفت که بانک ها با سطح دارایی پائین (زیر ۲۰۰۰۰۰۰ میلیون ریال)، سطوح بالای کارایی مقیاس را تجربه کرده اند.

شکل شماره ۴- مقایسه کارایی مقیاس و دارایی ثابت در تمامی سال ها و پنجره ها

۶. نتایج و پیشنهادات

مقاله حاضر به بررسی کارایی بانک های تجاری ایران در طول دوره ۱۳۷۰ الی ۱۳۸۵ به لحاظ ثبات و پایداری به کمک روش تحلیل پنجره ای داده ها پرداخته است. نهادها و ستاده های تابع تولید بانکی با رویکرد واسطه ای به فعالیت بانکی انتخاب شده اند که شامل نیروی انسانی، دارایی های ثابت، سپرده ها و نسبت تعداد شعب به تعداد دستگاه های خودپرداز به عنوان نهاده ها و تسهیلات اعطائی و سرمایه گذاری ها و سود ناخالص به عنوان ستاده های بانک ها انتخاب شده است. کارایی بانکها در دو سناریوی بازدهی ثابت و بازدهی متغیر نسبت به مقیاس و الگو نهاده محور با کمک نرم افزار DEA Solver محاسبه شده است.

در وضعیت بازدهی ثابت نسبت به مقیاس مقدار کارایی فنی بانک ملی ایران، رفاه کارگران در اکثر سال های دوره مورد بررسی کارا بوده است و در کل هیچ از بانک ها در تمامی سال ها کارا نبوده اند و در طول دوره مورد نظر روند کارایی بانک ها باثبات نبوده است. در وضعیت بازدهی متغیر نسبت به مقیاس در میان بانک های تجاری، بانک رفاه در تمام شاخص های سنجش پایداری و ثبات کارایی وضعیت بهتری نسبت به سایر بانک های تجاری را دارا می باشد. برای بانک رفاه واریانس کارایی در تمامی پنجره ها سال ها ۳/۰۰۰۰ می باشد که نزدیک به صفر است. این در حالی است که بانک صادرات در میان ۶ بانک تجاری ایران در سه شاخص واریانس، GDW، GD بدترین وضعیت را داشته و بانک ملت در شاخص MDW، GDY نامطلوب ترین عملکرد را داشته است. جهت رتبه بندی بانک های تجاری در سناریوی دوم از میانگین کارایی فنی خالص در تمامی پنجره ها و سال ها استفاده شده است و بانک رفاه کارگران با داشتن میانگین کارایی فنی خالص ۹۹۳/۰ بهترین میانگین کارایی را داشته است و بعد از آن بانک ملی ایران با میانگین کارایی ۹۳۷/۰ رتبه دوم را داشته است و به ترتیب بانک های تجارت ملت، سپه و صادرات ایران رتبه های بعدی را به خود اختصاص داده اند. مقیاس عملکرد بانک ها اغلب در شرایط بازدهی فزاینده و یا ثابت نسبت به مقیاس می باشد و این بدین معنا است که به ازای یک درصد افزایش در نهاده ها، بنگاه یا به همان میزان یا بیشتری از ستاده ها مواجه می شود که می تواند به عنوان یک مزیت جهت گسترش مقیاس بانک های تجاری باشد ولی در کل مقیاس فعالیت بانک های تجاری بهینه نیست.

همچنین با بررسی ارتباط میانگین کارایی مقیاس و دارایی ثابت تمام بانک های تجاری ایران در طول دوره ۱۶ سال مورد نظر می توان استنباط کرد که میانگین کارایی مقیاس بانک های تجاری ایران با افزایش میانگین دارایی ثابت بانک افزایش می یابد. در نتیجه با گسترش مقیاس فعالیت، بانک ها می توانند از سطوح بالاتری از کارایی را تجربه نمایند. البته جهت نتیجه گیری دقیق تر و قابل استناد تر بهتر از در تحقیق های آتی ارتباط دارایی ثابت تجدید ارزیابی شده بانکها و کارایی سنجید شود و تحقیق حاضر به علت محدودیت اطلاعات این موضوع را تحقیق های آینده واگذار می کند

جهت بررسی ارتباط تعداد دستگاه های خودپرداز و سطح کارایی از نسبت تعداد شعب به تعداد دستگاه خودپرداز و میانگین کارایی فنی خالص حاصل از الگو BCC استفاده شد که نتایج نشان دهنده

این است که استفاده بیشتر از دستگاه های خود پرداز در بانک ها، می تواند باعث بالا رفتن سطح کارایی شود.

همچنین در کل می توان نتیجه گرفت که بانک هایی با سطح ارزش دارایی پائین در مقایسه با بانک هایی با سطح دارایی بیشتر، از سطوح بالاتری از کارایی مقیاس بهره برده اند. با توجه به نتایج حاصل از مقاله و در نظر گرفتن محدودیت های تحقیق (شامل در نظر نگرفتن نسبت های مالی و رضایت مشتریان به عنوان متغیر و محدودیت های تحلیل پنجره ای شامل چشم پوشی از تغییرات روشنی در هر پنجره و فرض استقلال مشاهدات) جهت عملکرد بهتر بانک ها از نظر کارایی، پیشنهاد می گردد که بانک ها با توجه به وضعیت بازدهی نسبت به مقیاس آنها پس از تجدید ارزیابی دارایی ها اقدام به گسترش مقیاس فعالیت از طریق افزایش دارایی ها ثابت تا سطح مطلوب و گسترش استفاده بیشتر دستگاه های خودپرداز در خدمات دهی به مشتریان اقدام نمایند.

در نهایت با توجه به عملکرد بهتر بانک ملی و رفاه کارگران نسبت به سایر بانک ها در شاخص کارایی و شاخص های پایداری و ثبات کارایی در طول زمان می تواند الگوی مناسبی جهت سایر بانک ها باشد.

References

منابع

۱. ابریشمی، حمید و مهرآر، محسن. (۱۳۸۳). بررسی کارایی هزینه ای در نظام بانکی: مطالعه موردی بانک ملت، پژوهشنامه اقتصادی، شماره ۱۲.
۲. اکبری، نعمت‌اله. (۱۳۸۶). کاربرد روش های رتبه بندی و تصمیم گیری چند شاخصه، تهران، سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور.
۳. بصیری، نیروه. (۱۳۸۶). اندازه گیری کارایی فنی فعالیت های عمران شهری با استفاده از DEA مورد مطالعه استان همدان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه اصفهان.
۴. دادگر، یدالله و نیک نعمت، زهرا. (۱۳۸۶). کاربرد الگو DEA در ارزیابی کارایی واحدهای اقتصادی مطالعه موردی سرپرستی ها بانک تجارت، دوفصلنامه جستارهای اقتصادی، شماره ۷.
۵. صورت های مالی و ترازنامه بانک های تجاری ایران در دوره ۱۳۷۰ الی ۱۳۸۵.
۶. گزارش وضعیت بانکداری الکترونیکی، اداره نظام های پرداخت، بانک مرکزی ایران.
۷. هادیان، ابراهیم و عظیمی، آنیتا. (۱۳۸۲). "محاسبه کارایی نظام بانکی ایران به روش تحلیل فرآگیر داده ها"،

فصلنامه پژوهش های اقتصادی ایران، شماره ۲۰.

۸. مهرگان، محمدرضا. (۱۳۸۳). "الگو کمی در ارزیابی عملکرد سازمان ها " DEA دانشکده مدیریت دانشگاه تهران، چاپ اول.

[9]. Abasian, A. Mehregan, N. (2009). Measuring Productivity of Production Factors the Country's Economic Sectors. Journal of Economic research, University of Tehran. Vol. 38.

[10]. Asmild,M. ,Paradi,J.C., Aggarwall,V.& Schaffnit ,C. (2004). Combining DEA Window Analysis with the Malmquist Index Approach Industry of the Canadian Banking Industry. Journal of Productivity Analysis, Vol 21, pp 67–89.

[11]. Coelli, T. (1998). An Introduction to Efficiency and Productivity Analysis. Kluwer Academic Publishers.

[12]. Farell, M. (1957). The Measurement of Productive Efficiency. Journal of the Royal Statistical Society, Ss A (General), Vol 120, pp.253-281.

[13]. Hosein Zadeh Bahreini, M., Naji Meidani, A. & Chamanegir, F. (2010). Co-operation the Economic Efficiency of Public and Private Banks with DEA. Journal of Knowledge and Development, Vol 15.

[14]. Yang,H.H., Chang,C.Y. (2008).Using DEA Window Analysis to Measure Efficiencies of Taiwan's Integrated Telecommunication Firms. Telecommunications Policy, pp10-25.

[15]. Sufian, F; Muhd-Zulkhibri Abdul Majid. (2007). Singapore Banking Efficiency and Its Relation to Stock Returns: A DEA Window Analysis Approach. International Journal of Business Studies, pp83-106.

[16]. Webb, R. W. (2003). Levels of Efficiency in UK Retail Bank: A DEA Window Analysis. International Journal of the Economics of Business Vol10, pp305-322.

[17]. Yue, P.,(1992). Data Envelopment Analysis and Commercial Bank Performance: A Primer with Application to Missouri Banks" Federal Reserve Board of St. No74 (1), pp31-45.

جدول ۱ - مقادیر کارایی فنی بانک های تجاري ايران در الگو تعميل بنچرهاي با شرايط بازدهي ثابت نسبت به
مقاييس (CCR) خودپرداز بانک های تجاري ايران

۲۴

بیوست ها:

Port	Efficiency Score												Summary Measure									
	Bank Meli Iran	1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379	1380	1381	1382	1383	1384	1385	Mean	S.D.			
Windows1	0.637	0.718	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0.995	0.977	0.726	1.000	0.904	0.855	0.179	0.936	0.126				
Windows2		0.718	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0.995	0.977	0.725	1.000	0.904	0.855	0.179	0.975	0.053				
Windows3			1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0.995	0.977	0.725	1.000	0.904	0.855	0.179	0.970	0.062				
Windows4				1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0.971	0.062				
Windows5					1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0.971	0.062			
Windows6						1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0.971	0.062		
Windows7							1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0.971	0.062	
Windows8								1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	
Windows9									1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	
Windows10										1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	
Windows11											1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	
Windows12												1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Port	Efficiency Score												Summary Measure									
Bank Saderat Iran	1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379	1380	1381	1382	1383	1384	1385	Mean	S.D.				
Windows1	0.393	0.393	0.393	0.393	0.393	0.365	0.365	0.322	0.322	0.322	0.322	0.322	0.322	0.322	0.322	0.322	0.372	0.031				
Windows2		0.393	0.365	0.315	0.315	0.365	0.365	0.365	0.365	0.365	0.365	0.365	0.365	0.365	0.365	0.365	0.365	0.032				
Windows3			0.393	0.365	0.306	0.306	0.297	0.297	0.297	0.297	0.297	0.297	0.297	0.297	0.297	0.297	0.344	0.042				
Windows4				0.365	0.304	0.268	0.268	0.268	0.268	0.268	0.268	0.268	0.268	0.268	0.268	0.268	0.389	0.311				
Windows5					0.304	0.304	0.304	0.304	0.304	0.304	0.304	0.304	0.304	0.304	0.304	0.304	0.471	0.375				
Windows6						0.247	0.275	0.642	0.866	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0.519	0.340				
Windows7							0.275	0.628	0.798	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0.601	0.270				
Windows8								0.628	0.782	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0.633	0.238				
Windows9									0.782	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0.531	0.295				
Windows10										1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0.469	0.302			
Windows11											0.248	0.328	0.430	0.621	0.645	0.645	0.645	0.645	0.411	0.152		
Windows12												0.328	0.430	0.621	0.441	0.553	0.553	0.553	0.553	0.114		

اداره جدول ۱

Port	Bank Melat	Efficiency Score										Summary Measure						
		1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379	1380	1381	1382	1383	1384	1385	Mean
Windows1	1.000	0.472	0.415	0.604	0.697												0.607	0.231
Windows2	0.472	0.378	0.524	0.605	0.940												0.556	0.216
Windows3	0.334	0.436	0.492	0.782	0.678												0.520	0.182
Windows4	0.417	0.391	0.589	0.539	0.781												0.526	0.157
Windows5	0.386	0.512	0.505	0.685	0.914												0.575	0.205
Windows6	0.381	0.344	0.497	0.730	1.000												0.544	0.274
Windows7	0.344	0.489	0.668	0.903	1.000												0.633	0.275
Windows8		0.464	0.616	0.882	0.486	1.000											0.657	0.240
Windows9		0.616	0.882	0.340	0.747	1.000											0.673	0.255
Windows10		0.882	0.274	0.669	0.983	1.000											0.692	0.303
Windows11		0.274	0.669	0.983	1.000	1.000											0.710	0.319
Windows12		0.657	0.950	0.938	0.738	1.000											0.845	0.150
Port	Bank Tearable	Efficiency Score										Summary Measure						
		1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379	1380	1381	1382	1383	1384	1385	Mean
Windows1	1.000	0.883	0.635	1.000	0.926												0.877	0.150
Windows2	0.936	0.598	1.000	0.832	0.848												0.831	0.153
Windows3	0.487	0.850	0.693	0.690	0.892												0.707	0.160
Windows4	0.529	0.530	0.548	0.712	1.000												0.642	0.203
Windows5	0.463	0.485	0.643	0.742	0.931												0.631	0.193
Windows6	0.355	0.462	0.562	0.739	0.857												0.571	0.203
Windows7	0.457	0.528	0.700	0.839	1.000												0.676	0.223
Windows8		0.505	0.623	0.756	0.696	1.000											0.698	0.184
Windows9		0.603	0.635	0.373	0.718	0.992											0.633	0.223
Windows10		0.635	0.361	0.649	0.854	1.000											0.662	0.243
Windows11		0.345	0.635	0.847	1.000	1.000											0.714	0.278
Windows12		0.635	0.840	0.981	1.000	0.961											0.872	0.152

۲۰۴ کاربرد تحلیل پنجره ای داده ها در تحلیل پایداری و ثبات کارایی بانک های تجاری ایران

اٽامٽ جدول ۱

۲۰۵

Port Bank Sepah	Efficiency Score												Summary		Measure		
	1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379	1380	1381	1382	1383	1384	1385	Mean
Windows1	0.831	0.541	0.484	0.595	0.640	0.556	0.666									0.608	0.132
Windows2	0.525	0.437	0.517	0.560	0.541	0.720										0.535	0.083
Windows3	0.382	0.426	0.452	0.397	0.360	0.572	0.732									0.491	0.134
Windows4																0.481	0.154
Windows5																0.530	0.194
Windows6																0.483	0.251
Windows7																0.625	0.277
Windows8																0.633	0.239
Windows9																0.575	0.215
Windows10																0.600	0.247
Windows11																0.623	0.268
Windows12																0.786	0.139

Port Bank Refah Kargaran	Efficiency Score												Summary		Measure		
	1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379	1380	1381	1382	1383	1384	1385	Mean
Windows1	1.000	0.631	0.600	0.783	0.710											0.732	0.159
Windows2	0.645	0.615	0.830	0.663	0.595											0.665	0.093
Windows3	0.578	0.795	0.605	0.492	1.000											0.672	0.204
Windows4	0.722	0.590	0.464	0.832	1.000											0.697	0.208
Windows5	0.590	0.458	0.854	1.000	1.000											0.746	0.246
Windows6	0.446	0.724	0.784	0.850	1.000											0.735	0.204
Windows7	0.724	0.784	0.850	1.000	1.000											0.864	0.125
Windows8																0.922	0.103
Windows9																0.968	0.067
Windows10																0.916	0.159
Windows11																0.832	0.202
Windows12																0.760	0.205

جدول - ۲ - مقادیر کارایی فنی خالص بانک های تجارتی ایران در الگو تحلیل پنجه راهی با شرایط بازدهی متغیر نسبت به مقیاس(BCC)

۲۰۶ کاربرد تحلیل پنجه راهی داده ها در تحلیل پایداری و ثبات کارایی بانک های تجاری ایران

Port	Bank Meli Iran	Efficiency Score												Summary	Measure		
		1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379	1380	1381	1382	1383	1384	1385
		Mean	S.D.														
Windows1	0.670	0.747	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0.871	0.162
Windows2	0.751	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0.944	0.111
Windows3	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0.975	0.053
Windows4																0.971	0.062
Windows5																0.971	0.061
Windows6																0.911	0.113
Windows7																0.936	0.117
Windows8																0.912	0.124
Windows9																0.825	0.161
Windows10																0.916	0.120
Windows11																0.965	0.053
Windows12																0.978	0.035
Port	Bank Saderat	Efficiency Score												Summary	Measure		
		1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379	1380	1381	1382	1383	1384	1385
		Mean	S.D.														
Windows1	0.433	0.431	0.428	0.392	0.349	0.396	0.348	0.400	0.342	0.346	0.414	0.341	0.353	1.000	1.000	0.405	0.036
Windows2	0.436	0.433	0.407	0.407	0.407	0.407	0.407	0.407	0.407	0.407	0.407	0.407	0.407	0.407	0.407	0.401	0.036
Windows3	0.447	0.413	0.341	0.341	0.341	0.341	0.341	0.341	0.341	0.341	0.341	0.341	0.341	0.341	0.341	0.389	0.046
Windows4																0.431	0.293
Windows5																0.515	0.367
Windows6																0.568	0.315
Windows7																0.655	0.260
Windows8																0.685	0.232
Windows9																0.642	0.256
Windows10																0.686	0.175
Windows11																0.716	0.058
Windows12																0.707	0.088

۲- جداول

۲۰۷

Port	Efficiency Score												Summary Measure	
	Bank Melat						Bank Tejarat						Mean	S.D.
Windows1	1.000	0.528	0.469	0.648	0.735	1.373	1.374	1.375	1.376	1.377	1.378	1.379	1.380	1.381
Windows2	0.537	0.440	0.587	0.660	0.958									
Windows3	0.402	0.513	0.570	0.810	0.739									
Windows4	0.468	0.492	0.630	0.623	0.828									
Windows5	0.458	0.558	0.555	0.726	0.932									
Windows6		0.472	0.470	0.592	0.748	1.000								
Windows7		0.456	0.553	0.675	1.000									
Windows8			0.540	0.632	1.000	0.568	1.000							
Windows9				0.630	1.000	0.493	0.826	1.000						
Windows10					1.000	0.482	0.772	1.000	1.000					
Windows11						0.543	0.772	1.000	1.000	1.000				
Windows12							0.769	1.000	0.945	0.772	1.000			
Port	Efficiency Score												Summary Measure	
	Bank Melat						Bank Tejarat						Mean	S.D.
Windows1	1.000	0.901	0.676	1.000	0.962	1.372	1.373	1.374	1.375	1.376	1.377	1.378	1.380	1.381
Windows2	0.975	0.644	1.000	0.879	0.914									
Windows3	0.493	1.000	0.711	0.784	0.972									
Windows4	0.556	0.617	0.672	0.819	1.000									
Windows5	0.534	0.583	0.715	0.775	0.981									
Windows6	0.525	0.614	0.643	0.792	0.909									
Windows7		0.586	0.610	0.727	0.863	1.000								
Windows8			0.576	0.671	0.765	0.697	1.000							
Windows9				0.654	0.650	0.516	0.818	1.000						
Windows10					0.656	0.511	0.783	0.967	1.000					
Windows11						0.593	0.780	0.961	1.000	1.000				
Windows12							0.780	0.956	1.000	1.000	0.964			

ادامه جدول ۲

۲۰۸ کاربرد تحلیل پنجه ای داده ها در تحلیل پایداری و ثبات کارایی بانک های تجاری ایران

Port	Bank Sepah	Efficiency Score												Summary	Measure		
		1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379	1380	1381	1382	1383		
Windows1	0.917	0.591	0.551	0.663	0.700											0.673	0.143
Windows2	0.581	0.513	0.609	0.639	0.739											0.612	0.083
Windows3	0.468	0.537	0.565	0.644	0.811											0.595	0.131
Windows4	0.480	0.501	0.561	0.693	0.838											0.601	0.150
Windows5	0.469	0.521	0.615	0.732	0.906											0.630	0.175
Windows6	0.463	0.542	0.625	0.738	1.000											0.650	0.209
Windows7	0.534	0.598	0.686	0.957	1.000											0.732	0.212
Windows8	0.568	0.631	0.837	0.578	1.000											0.704	0.189
Windows9	0.578	0.727	0.531	0.854	0.991											0.717	0.191
Windows10	0.740	0.550	0.835	0.961	0.996											0.799	0.180
Windows11		0.675	0.837	0.963	0.998	0.970										0.880	0.135
Windows12		0.846	0.971	0.969	0.890	1.000										0.934	0.065

Port	Bank Refah Kargaran	Efficiency Score												Summary	Measure		
		1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379	1380	1381	1382	1383		
Windows1	1.000	0.968	0.895	1.000	1.000											0.972	0.046
Windows2	1.000	0.996	1.000	1.000	0.951											0.983	0.023
Windows3	1.000	1.000	1.000	0.950	1.000											0.990	0.023
Windows4	1.000	1.000	0.950	0.977	1.000											0.985	0.022
Windows5	1.000	0.988	1.000	1.000	1.000											0.998	0.005
Windows6	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000										1.000	0.000
Windows7	1.000	1.000	0.986	1.000	1.000	1.000										0.997	0.006
Windows8	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000										1.000	0.000
Windows9		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000									1.000	0.000
Windows10		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000								1.000	0.000
Windows11		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000							0.996	0.008
Windows12		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000						0.993	0.015

جدول ۳- مقادیر کارایی مقیاس‌بانک های تجاري ايران در الگو تحليل پنجه‌اي با شرایط بازدهي متغير نسبت به مقياس (BCC)

فصلنامه پهلو مدريت- شماره ۱۷- پائينز ۱۳۹۱

Port	Efficiency Score												Summary	Measure			
	bank Meli Iran	1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379	1380	1381	1382	1383	1384	1385
Windows1	0.950	0.962	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0.982	0.024
Windows2	0.957	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0.991	0.019
Windows3																1.000	0.000
Windows4																1.000	0.001
Windows5																1.000	0.001
Windows6																1.000	0.001
Windows7																0.991	0.009
Windows8																0.996	0.005
Windows9																0.994	0.008
Windows10																0.967	0.038
Windows11																0.920	0.103
Windows12																0.874	0.172
Port	Efficiency Score												Summary	Measure			
	Bank Saderat	1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379	1380	1381	1382	1383	1384	1385
Windows1	0.907	0.913	0.918	0.931	0.922											0.918	0.009
Windows2	0.901	0.907	0.922	0.905	0.915											0.910	0.008
Windows3	0.879	0.898	0.897	0.859	0.889											0.884	0.016
Windows4		0.883	0.892	0.895	0.850	1.000										0.903	0.057
Windows5	0.874	0.891	0.868	0.949	1.000											0.915	0.057
Windows6			0.830	0.992	0.972	1.000										0.914	0.097
Windows7			0.798	0.972	0.896	1.000										0.917	0.067
Windows8			0.830	0.972	0.896	1.000										0.924	0.057
Windows9				0.972	0.879	1.000										0.827	0.110
Windows10					0.879	1.000										0.684	0.241
Windows11						1.000										0.574	0.252
Windows12																0.656	0.195

ادامه جدول ۳

۲۱۰ کاربرد تحلیل پنجره ای داده ها در تحلیل پایداری و ثبات کارایی بانک های تجاری ایران

Port	Bank Melat	Efficiency Score												Summary	Measure	
		1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379	1380	1381	1382	1383	1384
Windows1	1.000	0.893	0.886	0.931	0.948										0.931	0.046
Windows2	0.879	0.859	0.893	0.916	0.981										0.905	0.047
Windows3	0.832	0.850	0.862	0.966	0.917										0.884	0.055
Windows4	0.891	0.794	0.935	0.866	0.943										0.884	0.060
Windows5	0.844	0.918	0.909	0.944	0.980										0.918	0.050
Windows6	0.807	0.733	0.840	0.976	1.000										0.865	0.114
Windows7		0.755	0.884	0.990	0.903	1.000									0.902	0.059
Windows8		0.860	0.975	0.882	0.856	1.000									0.912	0.068
Windows9			0.976	0.882	0.691	0.904	1.000								0.883	0.122
Windows10				0.882	0.568	0.866	0.983	1.000							0.843	0.174
Windows11					0.504	0.866	0.983	1.000	1.000						0.844	0.212
Windows12						0.854	0.950	0.992	0.956	1.000					0.949	0.058

Port	Bank Tejarat	Efficiency Score												Summary	Measure	
		1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379	1380	1381	1382	1383	1384
Windows1	1.000	0.981	0.939	1.000	0.962										0.976	0.026
Windows2	0.961	0.929	1.000	0.947	0.928										0.953	0.030
Windows3	0.989	0.850	0.974	0.879	0.918										0.921	0.060
Windows4	0.951	0.860	0.816	0.869	1.000										0.897	0.075
Windows5	0.867	0.832	0.898	0.957	0.950										0.900	0.053
Windows6	0.676	0.752	0.904	0.932	0.943										0.834	0.120
Windows7	0.779	0.866	0.962	0.973	1.000										0.912	0.092
Windows8	0.877	0.928	0.989	0.999	1.000										0.957	0.055
Windows9		0.922	0.977	0.724	0.878	0.992									0.893	0.107
Windows10			0.969	0.707	0.829	0.884	1.000								0.871	0.117
Windows11				0.583	0.814	0.881	1.000	1.000							0.840	0.172
Windows12					0.814	0.879	0.981	1.000	1.000						0.932	0.084

ادامه جدول ۳

فصلنامه پژوهش مدیریت - شماره ۱۷ - پائیز ۱۳۹۱ / ۲۱۱

Port Bank Sepah	Efficiency Score												Summary			Measure	
	1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379	1380	1381	1382	1383	1384	1385	Mean
Windows1	0.906	0.915	0.880	0.898	0.915											0.903	0.015
Windows2	0.904	0.851	0.849	0.871	0.901											0.875	0.026
Windows3	0.817	0.792	0.800	0.841	0.837											0.827	0.038
Windows4		0.827	0.718	0.767	0.826	0.874										0.801	0.061
Windows5			0.752	0.784	0.867	0.888	0.923									0.840	0.072
Windows6				0.593	0.674	0.749	0.831	0.917								0.744	0.127
Windows7					0.684	0.782	0.888	0.955	1.000							0.854	0.129
Windows8						0.787	0.885	0.990	0.850	1.000						0.899	0.091
Windows9							0.861	0.952	0.586	0.780	0.889					0.803	0.142
Windows10								0.936	0.454	0.761	0.810	0.911				0.751	0.193
Windows11									0.370	0.740	0.792	0.909	0.906			0.709	0.221
Windows12										0.732	0.785	0.861	0.853	1.000		0.842	0.101

Port Bank Refah Kargaran	Efficiency Score												Summary			Measure	
	1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379	1380	1381	1382	1383	1384	1385	Mean
Windows1	1.000	0.652	0.671	0.783	0.710											0.754	0.142
Windows2	0.645	0.637	0.830	0.663	0.626											0.676	0.085
Windows3	0.578	0.577	0.795	0.605	0.518	1.000										0.679	0.197
Windows4		0.722	0.590	0.489	0.851	1.000										0.708	0.203
Windows5			0.590	0.463	0.854	1.000	1.000									0.747	0.244
Windows6				0.446	0.724	0.784	0.850	1.000								0.735	0.204
Windows7					0.724	0.784	0.862	1.000	1.000							0.867	0.125
Windows8						0.784	0.850	1.000	1.000	1.000						0.922	0.103
Windows9							0.850	1.000	1.000	1.000	1.000					0.968	0.067
Windows10								1.000	1.000	1.000	1.000	1.000				0.916	0.159
Windows11									1.000	1.000	1.000	1.000	1.000			0.835	0.199
Windows12										1.000	1.000	1.000	1.000	1.000		0.842	0.101

جدول ۴ - بازدهی نسبت به مقیاس بانک های تجاری ایران

۲۱۲ کاربرد تحلیل پنجره ای داده ها در تحلیل پایداری و ثبات کارایی بانک های تجاری ایران

ادامه جدول ۴

ادامه جدول ۴

۲۱۴ کاربرد تحلیل پنجره ای داده ها در تحلیل پایداری و ثبات کارایی بانک های تجاری ایران